

**РОБОТА З
МЕДІАТЕКСТОМ НА
УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ**

ЛЕСЯ ГАПОН

14.09.2020

ПЛАН

1. Читацька грамотність PISA .
2. Критичне читання.
3. Різновиди текстів.
4. Особливості медіатекстів.
5. Види роботи з медіатекстами.

ЧИТАЦЬКА ГРАМОТНІСТЬ (PISA)

Здатність людини

- розуміти і використовувати письмові тексти
- обмірковувати їх
- читати, щоб досягати своїх цілей, розширювати знання і можливості
- читати, щоб брати участь у соціальному житті

ЗНАЧУЩІСТЬ ЧИТАННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА ОСОБИСТОМУ ЖИТТІ

- перше місце серед каналів комунікації – текст
- інтернет, нові технології, інформаційний бум вимагають нових видів грамотності – ефективного опрацювання тексту
- нові види грамотності обумовлюють новий контекст навчання (протягом життя та в усіх сферах) і нові способи читання

СКЛАДНИКИ КРИТИЧНОГО ЧИТАННЯ

Розуміти: інтегрувати інформацію з тексту у власну систему знань про світ

Використовувати: виконувати дії з тим, що читаємо

Оцінювати: зважати на прийнятність точки зору автора, доречність аргументів, відповідність змісту

Осмислювати: спиратися на власні думки і досвід (читання як інтерактивний процес)

ДВА СКЛАДНИКИ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ (PISA)

Когнітивні (лінгвістичні) компетентності:

знання слів, граматичних форм і структури тексту, що забезпечує розуміння тексту, а отже, його застосування, осмислення й оцінювання

Метакогнітивні компетентності:

обізнаність щодо стратегій читання,
вміння використовувати необхідні стратегії в
роботі з текстом

РЕСУРС (ДЖЕРЕЛО) ТЕКСТУ: ОДИНИЧНІ Й МНОЖИННІ ТЕКСТИ

Одиничні тексти

- мають автора, час написання або дату публікації, назву і номер видання

Множинні тексти

- мають кількох різних авторів
- були опубліковані в різний час
- видані під різними заголовками

ФОРМАТИ ТЕКСТІВ : СТАТИЧНИЙ І ДИНАМІЧНИЙ

Статичні електронні тексти

- друковані і подані на екрані комп'ютера

Динамічні електронні тексти

- мають мінімум інтерактивних елементів, як-от: скролінг – прокручування сторінок, їх гортання, перехід на інші сторінки, функції «знайти» тощо

ДИНАМІЧНІ ЕЛЕКТРОННІ ТЕКСТИ

**Динамічні електронні тексти –
це інтерактивні тексти, які містять:**

- вбудовані гіперпосилання, за якими переходять на інші розділи, сторінки чи вебсайти
- функції розширеного пошуку, які надають індекси запитуваного ключового слова та/або виділяють ці слова в тексті
- інтерактивні текстові засоби, як-от: електронна пошта, форуми та системи миттєвих повідомлень

ОБ'ЄКТИ ТЕКСТОВОГО ФОРМАТУ

- **малюнки**
- **графічні зображення**
- **відео, анімація** (у PISA використовують обмежено)
- **аудіофайли** (у PISA не використовують)

Об'єкти текстового формату використовують у статичних (зрідка) і динамічних (часто) текстах

МЕДІАТЕКСТ

- Метою створення медіатексту науковці вважають соціальну регуляцію.
- І. Рогозіна під медіатекстом розуміє різновид тексту, який належить до масової інформації, характеризується особливим типом автора (принциповий збіг творця мовлення та суб'єкта), а також специфічною текстовою модальністю (відкрите мовлення, різноманітний вияв авторського «я») і який спрямовано на масову аудиторію.

МЕДІАТЕКСТ

- Специфіка медіатекстів полягає в тому, що вони несуть в собі не тільки об'єктивний факт, а й суб'єктивне його відтворення, в процесі якого відображаються почуття і думки автора, його **ставлення до цього факту, оцінка, тлумачення.**
- В остаточному образному узагальненні цього факту перед нами відкривається **суб'єктивна думка особистості, її ідеологічні, філософські, естетичні погляди**

ПРИКЛАДИ МЕДІАТЕКСТІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТЕМАТИКИ

- рекламні ролики, фотографії, публіцистичні статті, відеорепортажі
- інші результати медіапроектів: збірки медіатекстів, блоги, сайти, пости в групах у соціальних мереж, телевізійні шоу, відео з каналів youtube та інших ресурсів

ПРИКЛАДИ МЕДІАТЕКСТІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТЕМАТИКИ

- презентація ролика про традиції українського народу
- слайд-фільм патріотичної тематики
- відеоінтерв'ю відомих діячів культури, народних артистів
- візуальні тексти (вірші, записані авторами на відео тощо)

Учням можна запропонувати

- написати статтю на морально-етичну тему до газети, есе
- дібрати інформацію з доступних медіаджерел і творчо представити її на уроці
- ознайомитися з телепрограмою з подальшим складанням анонсів телепередач за їх назвами
- скласти тематичну добірку інформаційних матеріалів із газет і журналів соціокультурної тематики

- Медіатекст можна використовувати в підготовці до роботи над переказами, для організації навчального і контрольного аудіювання тощо

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕКСТІВ

- зв'язок навчання мови з життям
- формування навичок виявляти мовні помилки в інформаційному медіаповідомленні
- навчання виявляти змістові неточності й помилок в інформаційному медіаповідомленні

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕКСТІВ

- вироблення здатності осмислювати медійну інформацію, відчувати прихований підтекст у медіапродукті, розуміти світогляд автора медіаповідомлення, визначати мету комунікації в медіасередовищі
- спонукання до пошуку інформації в спеціальних, довідкових виданнях
- культивування навичок виділяти головну думку в медіатексті, встановлювати міжпредметні зв'язки в медіатексті тощо

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕКСТІВ

- вироблення здатності осмислювати медійну інформацію
- відчувати прихований підтекст у медіапродукті
- розуміти світогляд автора медіаповідомлення
- визначати **мету комунікації** в медіасередовищі
- спонукання до пошуку інформації в спеціальних, довідкових виданнях
- культивування навичок виділяти головну думку в медіатексті
- встановлювати міжпредметні зв'язки в медіатексті

ДОТЕКСТОВІ СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ

ОЛЕНА ПОМЕТУН

- Кошик ідей
- Кластер
- Мозковий штурм
- Читання з передбаченням
- Передбачення на основі опорних понять [?]
- Істинні й хибні висловлювання

ТЕКСТОВІ СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ

ОЛЕНА ПОМЕТУН

- Читання з позначками
- Читаємо у парах/ узагальнюємо в парах
Спрямоване читання
- Сміслові згортання (G.S.R.)
- Тонкі і товсті запитання
- Три по два

ПІСЛЯТЕКСТОВІ СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ

ОЛЕНА ПОМЕТУН

- Запитайте в автора
- Залишіть за мною останнє слово
- Дискусія: усна, письмова
- Обговорення у загальному колі
- РАФТ
- «Де відповідь?»
- Кубик /Ромашка Блума

Джерела

- Єльнікова Н. І. Медіатекст як об'єкт лінгвістичних досліджень
- Яцимірська М. Г. Сучасний медіатекст
- Пометун О. Стратегії читання